

iebildumi.

2023.gada 25.janvārī Nr.01-2023

Par likumprojektu "Grozījumi likumā „Par zemes dzīlēm”", 22-TA-2212

Baltijas Ģeologu asociācija (turpmāk – Asociācija) sniedz iebildumus un priekšlikumus par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par zemes dzīlēm" (turpmāk – Likumprojekts).

Asociācijas ieskatā Likumprojektā iekļautie grozījumi apgrūtinās tādas zemes dzīļu apsaimniekošanas un derīgo izrakteņu ieguves politikas īstenošanu, kas stimulētu to ekonomiski pamatotu un ilgtspējīgu izmantošanu Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai.

Likumprojekts paredz sarežģīt administratīvās procedūras saistībā ar:

- 1) nosacījumiem par zemes dzīļu izmantošanas līgumattiecībām (Likuma 8.panta 3.punkts), paredzot, ka persona, kas nav zemes īpašnieks vai pilnvarota persona, var būt zemes dzīļu izmantotājs tik ilgi, cik ilgi ir spēkā līgums par zemes dzīļu izmantošanu. Zemes īpašnieku var pārstāvēt ne tikai pilnvarota persona, bet arī likumiskais pārstāvis, tātad likumā nav vēlams iekļaut pārstāvības tiesības, kas izriet no līgumiskām vai likumiskām attiecībām un piešķir tiesības slēgt darījumus zemes īpašnieka vārdā.
Priekšlikums izteikt Likumprojekta 8.panta pirmās daļas 3.punkta pirmo teikumu šādā redakcijā:
"3) persona, kas ar zemes īpašnieku vai tās pārstāvi noslēgusi līgumu, kurā norādīts zemes dzīļu izmantošanas veids";
- 2) priekšlikums Likumprojekta pirmās daļas 3. punktu un 6.punktu papildināt ar ogļūdeņražu ieguves termiņu uz laiku līdz 50 gadiem, ogļūdeņražu meklēšanai paredzot 5 gadu termiņu. Ogļūdeņraži ir valsts nozīmes derīgais izrakteņš, tādēļ izpētes un ieguves termiņu noteikšana ir īpaši aktuāla Likumprojekta izstrādāšanas laikā;
- 3) nepieciešams pārskatīt ieguves atļauju nomaiņas kārtību ar Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) izsniegtām ieguves licencēm. Apšaubāma ir administratīvā sloga samazināšana, nosakot vairāku gadu pārreģistrācijas pārejas posmu, pašvaldības pienākumu izvērtēt bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas ierobežošanu vai apturēšanu gadījumā, ja tā konstatē vai saņem informāciju par iespējamu normatīvo aktu neievērošanu zemes dzīļu jomā pašvaldības teritorijā zemes gabalā, kuram izsniegta bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja un šī atļauja vēl nav pārreģistrēta Valsts vides dienestā (Likumā pārejas noteikumu 33. punkts) un citus jautājumus. VVD jau ir uzlikta vairākas papildus funkcijas kā, piemēram, lēmumu pieņemšana par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu. Ieguves licenču (iepriekš atļauju) izsniegšanas funkcijas pārņemšana no pašvaldībām radīs apgrūtinājumu derīgo izrakteņu ieguves nozarei, radīs papildus slogu, pagarinot VVD izdoto administratīvo aktu saņemšanas laiku, palielinot VVD pilnvaras;

- 4) Likuma 4.panta 5.daļā paredzētās kārtības par atradnēs iegūto derīgo izrakteņu vai būvniecības procesā iegūto dabas resursu realizāciju saimnieciskajā darbībā pamatojums ar Ēnu ekonomikas apkaršanas plānu 2021./2022. gadam uzskatāms par spekulatīvu un būvniecības nozari diskreditējošu. Būvprojektu izstrādāšanā obligāta prasība reģistrēt būvobjektu būvniecības gaitā izmantoto minerālmateriālu piegādes apjomu Būvniecības informācijas sistēmā radīs papildus izmaksas būvprojektu izstrādāšanai, papildus laiku informācijas saskaņošanai ar VVD. Jau tā būvprojektu saskaņošana ar VVD saistīta ar ne vienmēr objektīvi pamatotu papildus vides aizsardzības nosacījumu izpildi, kas apgrūtina tehnisko noteikumu saņemšanu un pagarina būvprojektu saskaņošanas laiku. Likumprojekta anotācijā iekļauts absurds aprēķins par nelikumīgi iegūto derīgo izrakteņu apjomu, *a priori* pieņemot, ka gada laikā Latvijā tiek izrakti aptuveni 40 dīķi ar kopējo ieguves apjomu līdz 450 000 m³, kas nozīmē - visi dīķi tiek rakti ar maksimālo ieguves apjomu 10000 m³ un katrā dīķa rakšanas gadījumā tiek pārsniegts maksimālais pieļaujamais ieguves apjoms par 1250 m³. Nav pieļaujama Likuma normu grozīšana, pamatojoties uz tik absurdiem pieņēmumiem un naīviem aprēķiniem.

Priekšlikums – pārskatīt Likumprojektā iekļauto kārtību, noteikt objektīvus kritērijus, automātiski neuzskatot 1.grupas būves (dīķus) par ēnu ekonomikas veicinošu faktoru;

- 5) Likumprojektā iekļautā Likuma 14. panta 8. punkta redakcija ietver pienākumu atjaunot bojājumus inženierbūvē, kas ir licences laukumā vai ārpus licences laukuma, kas var robežoties ar laukuma robežu, pienākumu atjaunot ūdens ieguves būvju bojājumus, ja ir pierādīts, ka zemes dziļu izmantošanas rezultātā ūdens ieguve ir pārtraukta vai būtiski mazināta, pienākumu rekultivēt platības, kas skartas zemes dziļu izmantošanas rezultātā, kā licences laukumā tā ārpus tā, ja kaimiņu platībās konstatēta ieguve vai tās rezultātā izsaukta erozija utt. Ja pieļaujams, ka šādus gadījumus konstatē trešā persona (sūdzība), inženierbūvju vai zemes gabala īpašnieki, var rasties situācijas un noteikti radīsies, kad blakus esošo zemju un/vai inženierkomunikāciju īpašnieki personīgu apsvērumu vadīti, risina savā zemes īpašumā un /vai inženierkomunikācijās radušos bojājumu novēršana uz citu rēķina.

Pamatojoties uz augstākminēto, lūdzam ņemt vērā Asociācijas iebildumus un veikt precizējumus un grozījumus Likumprojektā.

Asociācija lūdz organizēt tikšanos ar nozares pārstāvjiem pirms Likumprojekta tālākas virzīšanas problemātisko jautājumu savlaicīgai risināšanai.

Ar cieņu

Baltijas ģeologu asociācijas valdes locekle Marita Strādere